

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 10) 2022

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Lywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 10) 2022.

Mark Drakeford
Y Prif Weinidog

6 Mai 2022

1. Disgrifiad

Mae'r Rheoliadau yn diwygio [Rheoliadau Diogelu Iechyd \(Cyfyngiadau Coronafeirws\) \(Rhif 5\) \(Cymru\) 2020](#) ("y prif Reoliadau").

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod y cyfyngiadau a'r gofynion a nodir yn y prif Reoliadau, fel y'u diwygir gan y Rheoliadau hyn, yn angenrheidiol ac yn gymesur fel ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad a achosir gan y coronafeirws ar hyn o bryd.

Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Er bod y prif Reoliadau, fel y'u diwygir gan y Rheoliadau hyn, yn cyffwrdd â hawliau unigol o dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 a'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol, mae'r Llywodraeth o'r farn bod modd eu cyfiawnhau er mwyn atal lledaeniad clefydau heintus a/neu fod hawl i wneud yr ymyriad ar y sail ei fod yn ceisio cyflawni nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd. Mae'r Llywodraeth hefyd o'r farn eu bod yn gymesur.

Mae'r prif Reoliadau yn cyffwrdd ag Erthygl 5 (yr hawl i ryddid), Erthygl 8 (yr hawl i barch at fywyd preifat a theuluol), Erthygl 9 (yr hawl i ryddid mynegiant, cydwybod a chrefydd), Erthygl 11 (yr hawl i ymgynnull ac ymgysylltu'n rhydd ag eraill) ac Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf (diogelu eiddo), neu maent o bryd i'w gilydd wedi cyffwrdd â'r erthyglau hyn.

Mae pob un o'r rhain yn hawliau amodol, sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd ag arfer yr hawliau os oes angen gwneud hynny mewn cymdeithas ddemocrataidd er budd diogelwch y cyhoedd neu er mwyn diogelu iechyd. Rhaid cyfiawnhau'r holl gyfyngiadau a gofynion ar y sail mai eu bwriad yw cyflawni nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd, a'u bod yn gymesur â'r nod hwnnw. Rhaid hefyd cydbwysu unrhyw ymyrraeth â'r hawliau hyn â rhwymedigaethau cadarnhaol y wladwriaeth o dan Erthygl 2 (yr hawl i fywyd). Mae estyn gofynion penodol o dan y prif Reoliadau drwy'r Rheoliadau hyn yn ymateb cymesur i ledaeniad y coronafeirws. Mae'n cydbwysu'r angen i gynnal ymateb priodol i'r bygythiad a achosir gan y coronafeirws yn erbyn hawliau unigolion a busnesau, mewn modd sy'n parhau'n gymesur â'r angen i reoli cyfradd trosglwyddiadau'r coronafeirws, gan ystyried y dystiolaeth wyddonol.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Mae Deddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 ("Deddf 1984"), a Rheoliadau a wnaed oddi tani, yn darparu fframwaith deddfwriaethol ar gyfer diogelu iechyd yng Nghymru a Lloegr. Gwneir y Rheoliadau hyn o dan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P(2) o Ddeddf 1984. Mae'r [Memorandwm Esboniadol](#) ar gyfer y prif Reoliadau yn rhoi rhagor o wybodaeth am y pwerau hyn.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Mae'r Rheoliadau hyn yn cael eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad i iechyd y cyhoedd a achosir gan nifer yr achosion o'r coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2), sy'n achosi'r clefyd a elwir yn COVID-19.

Mae'r Rheoliadau yn diwygio'r prif Reoliadau i ddarparu y bydd y Rheoliadau hynny'n dod i ben ar ddiwedd y dydd ar 30 Mai 2022 (yn hytrach na 9 Mai 2022).

Er gwaethaf y diwygiadau a wneir gan y Rheoliadau hyn, mae'r prif Reoliadau yn parhau i ddarparu nad oes unrhyw lefel rhybudd yn gymwys i Gymru. Mae hyn yn golygu nad yw'r un o'r cyfyngiadau na'r gofynion yn Atodlenni 1 i 4 i'r prif Reoliadau yn gymwys.

5. Ymgynghori

Oherwydd y bygythiad parhaus sy'n deillio o'r coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd y cyhoedd cymesur a phrydlon, ni chynhaliwyd unrhyw ymgynghoriad cyhoeddus mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. Fodd bynnag, ymgysylltwyd ag amrywiol randdeiliaid.

6. Asesiad Effaith Rheoleiddiol ac asesiadau effaith eraill

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. Yn unol â'r Cod, ni chynhaliwyd asesiad effaith rheoleiddiol ar y gost debygol o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn, ynghyd â'r manteision o wneud hynny, oherwydd bod angen eu gosod yn eu lle ar frys er mwyn sicrhau bod cyfyngiadau a gofynion y prif Reoliadau yn parhau i fod yn gymesur.

Roedd yr Asesiad Effaith Cryno blaenorol a gyhoeddwyd ar 16 Medi 2021¹ yn amlinellu'r effeithiau ar lesiant, yr economi a chydraddoldeb yn ymwneud yn benodol â'r cyfyngiadau cyfreithiol sy'n parhau ar lefel rhybudd sero. Mae hwn wedi'i adolygu ac yn parhau'n ddilys. Cyhoeddwyd yr Asesiad Effaith Cryno sy'n ymwneud â'r Cynllun Pontio ar 14 Ebrill 2022².

Mae pryderon wedi'u mynegi gan y sector cartrefi preswyl bod y gofyniad estynedig i staff ac ymwelwyr barhau i wisgo gorchuddion wyneb mewn ardaloedd cymunedol yn cael effaith niweidiol ar lesiant preswylwyr. Oherwydd mai eu cartref yw'r lleoliad, maent yn teimlo eu bod yn dal i gael eu trin yn wahanol i'r boblogaeth ehangach. Mae'r effaith niweidiol hwn wedi'i liniaru rywfaint drwy sicrhau bod preswylwyr wedi'u heithrio o'r gofynion ym mhob rhan o'r lleoliad ac oherwydd bod y gyfraith yn ei gwneud yn ofynnol i wisgo gorchuddion wyneb mewn mannau cyhoeddus dan do yn unig, gall staff ac ymwelwyr dynnu gorchuddion wyneb ym mhob rhan arall o'r safle.

¹ [Lefelau Rhybudd yng Nghymru - canllaw i'r cyfyngiadau: asesiad effaith cryno Awst 2021 | LLYW.CYMRU](#)

² <https://llyw.cymru/gyd-an-gilydd-tuag-at-ddyfodol-mwy-diogel-covid-19-cynllun-pontio-hirdymor-cymru-o-bandemig-i-endemig-mawrth-2022-asesiad-effaith-html>

Pryder arall yn y lleoliadau hyn yw'r anawsterau cyfathrebu gyda phreswylwyr am nifer o resymau. Mae hyn wedi'i liniaru drwy gynnwys esgus rhesymol, lle gall person dynnu gorchudd wyneb i gyfathrebu gyda pherson sy'n cael anawsterau cyfathrebu (yn ymwneud â lleferydd, iaith neu unrhyw beth arall).

Nid yw'r rhestr o esgusodion rhesymol yn un cynhwysfawr ac felly gall fod nifer o resymau eraill lle gall fod yn rhesymol i dynnu gorchudd wyneb mewn ardaloedd dan do mewn lleoliadau iechyd a gofal cymdeithasol.